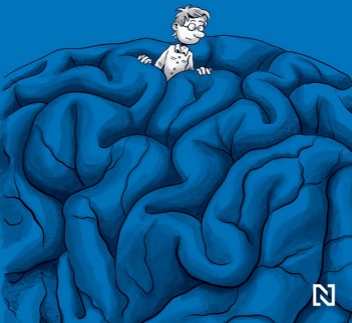

IUDOVÍT ÓDOR

RYCHLOKURZ GENIALITY

42 OTÁZEK A ODPOVĚDÍ, KTERÉ VÁM
POMOHOU POCHOPIT DNEŠNÍ SVĚT

N

LUDOVÍT ÓDOR

RYCHLOKURZ GENIALITY

42 OTÁZEK A ODPOVĚDÍ, KTERÉ VÁM
POMOHOU POCHOPIT DNEŠNÍ SVĚT

LUDOVÍT ÓDOR

RYCHLOKURZ GENIALITY

42 OTÁZEK A ODPOVĚDÍ, KTERÉ VÁM
POMOHOU POCHOPIT DNEŠNÍ SVĚT

NIKINCE A ADÁMKOVI

PŘEDMLUVA K ČESKÉMU VYDÁNÍ

Až tuto knihu otevřete, její autor už pravděpodobně nebude slovenským premiérem. Úplně vyloučeno to však není – kdyby se povolební jednání protáhla, a to je klidně možné, bude sousední zemi nadále řídit úřednická vláda, v jejímž čele Ľudovít Ódor momentálně stojí.

Skutečnost, že autorem populárně-vědecké knihy je předseda vlády, ať už bývalý, či současný, je sice kuriózní (o druhém takovém případě v celém širém světě opravdu nevím), není to ale hlavní důvod, proč byste si ji měli přečíst. (Ostatně když ji Ľudovít Ódor psal, ještě netušil, že bude povolán, aby pozici viceguvernéra centrální banky vyměnil za premiérské křeslo.)

Tím důvodem je, že je to velice dobrá kniha. Na Slovensku se zaslouženě stala bestsellerem.

Autor v ní předkládá rychlý přehled skoro všeho, v čem by se moderní člověk měl orientovat, od matematiky a fyziky přes společenské vědy a ekonomii po rozumné rady, jak spokojeně žít. Z velké části jde o témata, kterými se jako vědecký novinář pracovně zabývám. A velmi často jsem si nad Ódorovým textem říkal: Takhle bych to chtěl umět napsat!

Jeho kniha je odborně fundovaná, ale zároveň má švih, spád a vtip. Autor dovede skvěle zjednodušovat, ale přitom nezkreslovat – a věřte mi, že to je velké umění. Podobné knihy bývají buď velmi obtížné k pochopení, nebo naopak povrchní a neužitečné. Ódor mezi těmito tyčkami jede bleskový obří slalom a vždy se udrží na trati. Dejte si tu jízdu s ním, nebudete litovat.

Petr Koubský, Deník N

Autor: © Ľudovít Ódor, 2023

Vydal: © N Press, s. r. o., v roce 2023 jako svoji 110. publikaci

První vydání

ISBN: 978-80-8230-197-0

OBSAH

ÚVOD	19
------	----

SVĚTOVÉ MEGATRENDY	25
--------------------	----

Svět už dávno nekončí na hranici naší vesnice. Není problém povídat si s kámošem na Novém Zélandu nebo si koupit boty přímo z Číny. Zeměkouli máme doslova na dlani, tedy ve svých chytrých telefonech. Pro nás všechny se tak objevují nové možnosti, ale i hrozby. Informace, zboží a služby nebo peníze obíhají kolem planety rychleji než kdykoli předtím. Zdánlivě to vypadá jako bludiště, ale není tomu tak. Je možné identifikovat trendy, které zásadním způsobem určují život ve 21. století. Někteří jim říkají globální megatrendy a zdůrazňují tak jejich důležitost. Prosím, seznamte se s klimatickými změnami, příjmovými rozdíly, stárnutím populace na Západě nebo s (de)globalizací. Znáť tyto pojmy a alespoň trochu jim rozumět je malou násobilkou současné doby. Ne, nevynechal jsem ani nejnovější vlnu technologické revoluce – tu považuji za tak důležitou, že jsem jí věnoval celou jednu část knihy.

1. JAK JSOU VE SVĚTĚ ROZDĚLENY PENÍZE?	27
BOHATSTVÍ NÁRODŮ, PRŮMYSLOVÁ REVOLUCE A SÍLA MYŠLENEK	
2. PROČ JSOU KLIMATICKÉ ZMĚNY PROBLÉM?	39
NÁŠE UHLÍKOVÁ STOPA A STOLETÉ VODY KAŽDÝCH DESET LET	
3. KDO NA NÁS BUDE PRACOVAT?	55
STÁRNUTÍ POPULACE, VYLIDNĚNÉ VESNICE A BOLEHLAV MINISTRA FINANČÍ	
4. PROČ JE SKORO VŠECHNO VYROBENO V ČÍNĚ?	67
GLOBALIZACE, SVĚT NA DLANI A KONTEJNER	

FUNGOVÁNÍ VESMÍRU	79
-------------------	----

Proč? To je otázka, kterou nás děti dokážou často přivádět na pokraj šílenství, takže máme nutkání ukončit bludný kruh opakujících se „Proč?“ rázným „Proto!“. Já vám nabízím jinou strategii. Povyprávějte jim něco o následujících kapitolách. Budou mít lepší představu o tom, jak funguje svět při naprosto pidi-pidi-pidi i mega-brutálně velkých vzdálenostech a co na to říká současná věda. Garantuji vám, že zažijete spoustu překvapení. Je až téměř neuvěřitelné, že tak omezený a bezvýznamný tvor jako *homo sapiens* se dokáže tak velmi

mnoho naučit o vzniku vesmíru, o kvarcích, časoprostoru či o povaze času. Nenechte se odradit větší náročností kapitol. Pamatujte si, některá témata stačí jen ochutnat.

5. ODKUD SE VZAL VESMÍR?	81
VELKÝ TŘESK A STRUČNÁ HISTORIE VZNIKU VESMÍRU	
6. ABSOLUTNĚ NIC ABSOLUTNÍHO?	99
TEORIE RELATIVITY A EINSTEINOVY PODIVNÉ MYŠLENKY	
7. JAK FUNGUJE SVĚT ČÁSTIC?	113
BIZARNÍ KVANTOVÁ FYZIKA ANEB JAK BÝT NAJEDNOU NA DVOU MÍSTECH	
8. PROČ ČAS PLYNE JEN DOPŘEDU?	131
ROZBITÉ ŽÁLKY, BILIÁROVÉ KOULE A CESTOVÁNÍ V ČASE	
9. JAK MOHOU MÍT MALÉ ZMĚNY OBROVSKÉ NÁSLEDKY?	147
CHAOS, MOTÝLÍ EFEKT A ZAJÍCI NA OSTROVĚ	

BIOLOGICKÝ SVĚT 159

Počkat, počkat! Svět kolem nás není složen jen z neživé hmoty a částic, ale je plný zázračně pestrých a živých organismů. Bizarní ptakopysk, majestátní velryba nebo oku lahodící orchidej. Proto není možné z knihy vynechat ani poznatky o biologickém světě. Obzvláště teď, když jsme na prahu velmi důležité změny: už totiž dokážeme náš genetický kód nejen přečíst, ale také jej přepisovat. Ve 21. století máme obrovský potenciál zvítězit nad některými chorobami (nebo, jak uvidíte, zčásti i nad stárnutím), ale také ohrozit sami sebe nepromyšlenými genetickými manipulacemi. Cestou proto budeme muset vyřešit i mnoho morálních rébusů.

10. ODKUD JSME SE VZALI?	161
VZNIK ŽIVOTA A SÍLA EVOLUCE	
11. JAK „VYROBIT“ SUPERČLOVĚKA?	175
CESTA K ÚPRAVĚ NAŠÍ DNA	
12. MŮŽEME ZŮSTAT NAVŽDY MLADÍ?	193
STÁŘÍ JE MOŽNÁ NEMOC, KTERÁ SE DÁ LÉČIT	

ROZUM A CIT 207

Následující kapitoly jsou kromě toho, že hledají kořeny lidskosti, také základem pro další části knihy. Pokud chceme vědět více o umělé inteli-

genci, je dobré poznat nejprve zázračné vlastnosti šedé hmoty, kterou neustále nosíme v nádobách na našich krcích. A to je jen začátek. Jak je vůbec možné, že jsme schopni přemýšlet o sobě a našich mozcích? Existuje duše? Je svobodná vůle jen iluze? Chceme-li pochopit, jak funguje naše společnost, je dobré znát kořeny naší lidskosti. V čem jsme jiní než šimpanzi? A v čem jsme stejní? Ovlivňují naše chování spíše geny, nebo výchova?

13. JAK FUNGUJE MOZEK?	209
INTELIGENCE, BLIKAJÍCÍ SÍŤ A OSOBNÍ WIKIPEDIE	
14. KDE SE V MOZKU BERE „JÁ“?	223
VĚDOMÍ, DUŠE A SVOBODNÁ VŮLE	
15. V ČEM SPOČÍVÁ NAŠE LIDSKOST?	237
SOCIÁLNÍ TVOR, KULTURA A POMLUVY	
16. JSI NORMÁLNÍ?	251
LIDSKÉ CHOVÁNÍ, DOKTOR JEKYLL A PAN HYDE A FOTBAL VE VÁLCE	

LIDÉ A SPOLEČNOST 263

Ve 21. století potřebujeme mít v ruce také kompas, abychom se lépe orientovali ve společnosti. Sociální sítě vyplavily na povrch nejen naše lepší stránky, ale i ty méně lichotivé. Stále populárnější jsou antisystémové a anarchistické myšlenky a také propast mezi hodnotově rozdílně založenými skupinami se prohlubuje. Polarizaci na „my versus oni“ vidíme na každém kroku. Rád bych vám ukázal, že se dá komunikovat i mnohem kultivovaněji a že k tomu často stačí vnímat věci, které nás spojují, a ne rozdělují. Jsou demokracie a náboženství jen přežitky? Jak se orientovat v morálních dilematech? Jak si znovu najít cestu ke spoluobčanům? To jsou klíčové otázky této části.

17. KDO MÁ VLÁDNOUT?	265
DEMOKRACIE JE POŘÁD NEJLEPŠÍ ZE ŠPATNÝCH ŘEŠENÍ	
18. KDO V CO VĚŘÍ A PROČ?	279
FANATIČTÍ ATEISTÉ A TOLERANTNÍ VĚŘÍCÍ. ANEBU NAOPAK?	
19. ZABILI BYSTE TLUSTÉHO CHLÁPKA?	295
ZÁKLADNÍ PŘÍSTUPY KE SPRÁVEDLNOSTI A MORÁLCE	
20. JAK SE NESHODNOUT KULTIVOVANĚJI?	307
TOLERANCE A NAŠE MORÁLNÍ KOMPASY	

A je to tady! Už se na nás chystají. Roboti a algoritmy nám kradou práci a umělá inteligence nás možná jednoho dne z povrchu Země vymaže úplně. Vždyť jsme jen podřadný druh s omezenou mozkovou kapacitou a zbytečným evolučním přežitkem – emocemi. Ale je to opravdu tak? Pokud výtvarníkům aktuální technologické revoluce lépe neporozumíme, budeme mít v hlavách jen mlhavé představy a často zbytečné obavy. Ponořme se tedy do světa nul a jedniček a podívejme se na to, v čem spočívá ohromná síla počítačů. Nevynecháme ani pohled na hodně, mnoho, spoustu dat a supermoderní algoritmy, které s nimi pracují. Na závěr představím pár myšlenek o šifrování a kyberbezpečnosti.

21. JAK FUNGUJÍ POČÍTAČE?	321
OHROMNÁ SÍLA NUL A JEDNIČEK	
22. KDE SE BERE SÍLA POČÍTAČŮ?	343
MOORŮV ZÁKON A SOUČASNÁ TECHNOLOGICKÁ REVOLUCE	
23. OHROZÍ NÁS ROBOTI?	357
UMĚLÁ INTELIGENCE A NOVÁ FORMA ŽIVOTA	
24. JAK SE STROJE UČÍ?	371
ŠIKOVNÉ ALGORITMY, IMITACE MOZKU A JEJÍ ÚSKALÍ	
25. BIT, ČI NEBIT? TO JE OTÁZKA...	383
BIG DATA, BIG BROTHER A BIG PROFIT	
26. JAK MÍT SVOJE DATA V BEZPEČÍ?	395
ÍNÁVORFÍŠ, TAJNÉ ZPRÁVY A KYBERBEZPEČNOST	

ČÍSLA A FORMY 411

Omlouvám se, opravdu to nejde jinak. Nemohl jsem vynechat ani matematiku, je totiž základním nástrojem pro pochopení světa. Zázračným jazykem, kterým k nám promlouvá vesmír. Ale nebojte se, představím vám ji především prostřednictvím zajímavých souvislostí. Co můžeme považovat za zázrak? Odkud se vzala čísla? Proč existuje více druhů nekonečna? Jak je možné, že neumíme změřit délku pobřeží? Jak moc je lidstvo propojeno? Dejte tomu šanci a uvidíte, že matematika není jen o hledání záhadného neznámého x .

27. CO JE NORMÁLNÍ A CO NE?	413
NÁHODA, ČERNÉ LABUTĚ A ZÁZRKY	

28. CO NÁM ŘÍKÁ „NEJKRÁSNEJŠÍ“ ROVNICE?	429
CELEBRITY MATEMATICKÉHO SVĚTA A JEJICH VZTAHY	
29. CO JE ZA NEKONEČNEM?	445
PATÁLIE S LEŽATOU OSMIČKOU	
30. JAK SE PODÍVAT MEZI DIMENZE?	461
FRAKTÁLY, SVĚT NESPOJITÉHO A LOMENÉHO	
31. V ČEM SPOČÍVÁ KOMPLEXNOST?	475
CELEK JE NĚKDY VÍCE NEŽ JEN SOUČET JEDNOTLIVÝCH ČÁSTÍ	
32. KOLIK MÁŠ KÁMOŠŮ?	491
VLASTNOSTI SÍTÍ A TŘEMI KROKY KE KRÁLOVNĚ	

FUNDOVANÝ OBČAN 505

Otevřete noviny, nebo tedy spíše kliknete na zprávy, a čtete o HDP, inflaci či deficitu. Tato část knihy má dva cíle: alespoň z rychlíku bych vám chtěl přiblížit fungování ekonomiky a zároveň vám dát do ruky švýcarský nožík, který je extrémně nápomocný v mnoha životních situacích. Chcete-li umět rozluštit dění ve společnosti, neobejdete se bez strategického a kritického uvažování. Jsou to nástroje, které nám mnohdy dokážou pomoci v tom, abychom nepodlehli hoaxům a konspiračním teoriím nebo třeba předvolebním slibům.

33. JAK HOSPODAŘÍ STÁT?	507
○ ŠKUBÁNÍ HUS, ŽIVOTĚ NA SEKERU A SNĚHOVÝCH KALAMITÁCH	
34. JAK FUNGUJÍ PENÍZE?	525
NĚKDY JE ŠPATNÉ BÝT MILIONÁŘEM	
35. KDE SE BERE EKONOMICKÝ RŮST?	537
KOMÁŘI, NOČNÍ SVĚTLA A OSTNATÝ DRÁT	
36. UMÍTE UVAŽOVAT STRATEGICKY?	549
CELÝ SVĚT JE JEN JEDNA VELKÁ HRA	
37. JAK SE NESTAT OVCÍ?	565
KRITICKÉ MYŠLENÍ A ODMÍTÁNÍ BLUDŮ	

SPOKOJENÝ ŽIVOT 577

Už mě to nebaví, kašlu na to! Všecko se mění k horšímu. Podobné nálady nejsou výjimečné, když má na naše životy vliv spousta věcí, které nemáme pod kontrolou (včetně globálních megatrendů). Jak vést v této době spokojený a šťastný život? Nenabízím zázraky na počkání nebo nemožné do tří dnů, mým záměrem

je dát vám užitečné a vědecky podložené rady, které když se přetaví do každodenní rutiny, umožní vám vidět život jinou, o trochu růžovější optikou. Věřte mi, potřebujeme to všichni.

38. PROČ JSOU ZÁŽITKY LEPŠÍ NEŽ VĚCI?	579
KLÍČ KE ŠŤASTNÉMU A PLNOHODNOTNÉMU ŽIVOTU	
39. JAK ZŮSTAT DÉLE VE FORMĚ?	593
DESET DOPORUČENÍ K DESETI LETŮM ŽIVOTA NAVÍC	
40. JSTE FINANČNĚ GRAMOTNÍ?	605
RADY, JAK BÝT DOBRÝM DOMÁCÍM FINANČNÍKEM	
41. JE MÝLIT SE OPRAVDU LIDSKÉ?	621
O SYSTEMATICKÝCH CHYBÁCH A LIDSKÉ LENOSTI	
42. JAKÁ JE ŠANCE NA ÚSPĚCH?	635
PRAVDĚPODOBNOST A ČTYŘI SLAVNÉ HÁDANKY	
ZDROJE INSPIRACÍ	649
O AUTOROVI	661

ÚVOD

„42 je milé číslo, které si můžete vzít domů a představit ho své rodině.“

Douglas Adams

Na prahu další technologické revoluce, vážných následků klimatických změn a ve víru jiných světových megatrendů, jako je stárnutí populace či deglobalizace, je úplně jedno, jestli někdo umí vyjmenovat všechna důležitá průmyslová odvětví Hondurasu. Nezáleží ani na tom, jestli umí dát tečku a čárku na správné místo v diktátu. Nechtějme soutěžit s vyhledávačem Google ani s roboty v pásové výrobě. Soustředme se raději na ty oblasti, kde i dnes umíme být maximálně užiteční. Lidstvo po celá staletí posouvaly dále **zvědavost a nové myšlenky**.

Tato kniha má ambici **inspirovat** lidi s otevřenou myslí. Aby dokázali kriticky myslet, dávat věci do kontextu. Aby lépe chápali svět kolem sebe a byli sebevědomými občany s rozhledem, méně náchylnými k manipulaci, bludům, fake news nebo hoaxům.

Jak vznikla myšlenka na tuto knihu?

Hlavním producentem knihy je pán „covid“. Nákaza způsobila, že jinak mírumilovný ekonom z vedlejšího pokoje slyšel, jak funguje vzdělávací proces ve střední Evropě. Zatleskal bych, kdybychom žili v minulém století. Ale časy jsou úplně jiné. Samozřejmě netvrdím, že na školách je všechno špatně. Ani zdaleka ne. Učitelé většinou dělají, co mohou. Na můj vkus však ve vzdělávacím procesu chybí mnoho důležitých témat a memorování i nadále vládne. Tak se ze mě stal frustrovaný táta, který své rozčarování musel nějak ventilovat. Namísto nadávek a rozbíjení talířů jsem napsal tuto knihu. Nejprve bylo mým záměrem dát na papír jen pár poznámek pro mou dceru, která v roce 2023 maturovala. Jako zvláštní dárek od táty s věnováním: „Ať se líbí! Tady máš myšlenky, které táta považuje za důležité pro život v tomto století.“ Později mě kamarádi přesvědčili, že taková kniha může být užitečná i pro širší okruh čtenářů.

Komu je kniha určena?

Každému, kdo chce znát odpovědi na otázky typu Proč? a Jak? a kdo ví, že na otázky typu Kdo?, Co? a Kde? tady máme Google. **Pro všechny, co chtějí lépe chápat život ve 21. století.** Pro ty, kteří chtějí mít alespoň mlhavou představu **o nosných tématech.** Proto jsem zvolil jazyk a formu, které jsou přístupné jak středoškolsky vzdělaným, tak i dříve narozeným. Ke čtení potřebujete jen otevřenou hlavu, nic víc. Samozřejmě, některá témata jsou těžší než jiná, a proto jsem ke kapitolám přiřadil i počet hvězdiček podle náročnosti. Ale nepropadejte panice ani při třech hvězdičkách. Nosné myšlenky by měly být i v těchto kapitolách srozumitelné.

Není kniha příliš ambiciózní?

Možná je. Proto je třeba hned na úvod říct, že **nejde o učebnici.** Ani zdaleka nejsem expert na všechna témata. Název knihy je proto třeba brát s jistým nadhledem. **Jsem jen průvodce,** který vám ukazuje pamětihodnosti. Nebo prodejce zájezdů, který vám dává do ruky katalog s destinacemi. Pochopitelně není možné na několika stranách detailně vysvětlit klíčové poznatky. Není to ani mým cílem. Ale na druhé straně vás chci přesvědčit, že se na život dá dívat i vědatorskýma očima. Vlastně dělám marketing vědeckému mindsetu a světónázoru. V poslední době totiž dostávají alternativní fakta a hoaxy příliš velký mediální prostor. Pokud se vám některá témata zalíbí, na konci knihy se dozvíte, kde se můžete do problematiky hlouběji ponořit a lépe pochopit souvislosti. Pokud se mi podaří inspirovat vás k přečtení byť jen jedné další popularizační knihy o některém z témat, moje snaha nebyla zbytečná. Takže si pamatujte: během čtení knihy budeme kosmonauty, pozorujícími věci z ptačí perspektivy, a ne potápěči, kteří se do témat noří opravdu hluboko.

Proč právě 42 témat?

Moje generace ví docela přesně, že číslo 42 je odpovědí na otázku života, vesmíru a vůbec. Nebo alespoň tak to tvrdí Douglas Adams ve své knize Stopařův průvodce Galaxií. A proč tomu tak je? Vysvětlení podal sám autor této klasiky v citátu, kterým začíná úvod. Méně sci-fi odpověď je následující: Když jsem přemýšlel o tom, která témata považuji za nezbytná, zjistil jsem, že 20 je žalostně málo a 100 je zas přílišně moc. Můj seznam zahrnoval asi čtyřicítku témat. Pak jsem si vzpomněl na Adamse a rozhodl jsem se, že domů vezmu dvaachtyřicítku a představím ji svým čtenářům.

Proč právě těchto 42 témat?

Od začátku jsem chtěl, aby na seznamu byla témata, která patří do kategorie „takhle funguje svět, toto prostě musíte znát“. Jinak řečeno **základní znalosti**. Potom jsem přidal kategorii „z médií v tomto století často uslyšíte o těchto aktuálních velkých tématech“. Jakési **hybné síly současného světa**. Na závěr jsem nechtěl vynechat ani „**jak se stát lepším občanem**, vést spokojený a plnohodnotný život a být platným členem společnosti“. Samozřejmě, striktní škatulkování kapitol do těchto tří šuplíků není možné, ale byla to pro mě směrnice při přemýšlení.

Aby bylo jasno hned na úvod, netvářím se, že tento seznam je jediný a správný. Nemám patent na rozum. I když jsem výběr konzultoval s mnoha odborníky, konečný seznam je **odrazem mého subjektivního světa** se všemi pozitivními i negativními aspekty. Na druhé straně jsem si jistý, že několik témat by figurovalo na seznamu mnoha dalších autorů. Navzdory konzultacím mi snad skuteční vědci prominou, pokud v knize zůstaly příliš zjednodušující metafory nebo v ní chybí důležité koncepty. Snaha zaujmout na omezeném prostoru s sebou nutně přináší potřebu kompromisů v hloubce i šířce myšlenek.

Užitečné rady

Knihy není jako detektivka. **Kapitoly nemusíte číst v nastaveném pořadí**. Na konci se nedozvíte, kdo je vrah. Každá z kapitol je pochopitelná i samostatně. Samozřejmě, několik jich spolu souvisí a tehdy najdete v textu křížové odkazy. Nepanikařte (Don't panic! je nápis na Stopařově průvodci Galaxií), pokud něco není zřejmé hned na první pohled. Po přečtení několika stran se nestanete experty na dané téma. **Berte to jako bonboniéru**. Jednou natrefíte na něco kakaového, jindy marcipánového či na slaný karamel. Každému vyhovuje něco jiného. Jsou to jen takové ochutnávky. Pokud vám kapitola bude chutnat, na konci knihy naleznete seznam populárně-naučných knih a jiných odkazů, kde hledat dál a odkud jsem čerpal. Nechtěl jsem hlavní text prošpikovat odkazy na odbornou či populární literaturu. Pokud vám první sousto nešmakuje, klidně přeskočte na jinou kapitolu. Na začátku každé kapitoly najdete dvojici citátů. První k zamyšlení, druhý spíše pro zábavu.

Co spojuje všechny tyto kapitoly?

Tři věci. Za prvé přesvědčení, že **poctivý vědecký přístup** je stále nejlepší cestou k porozumění světu kolem nás. Zadruhé to, že musíme **zůstat zvědaví**, chceme-li pokračovat. Mysl mít stále otevřenou, jinak se zasekneme v minulosti. Zatřetí není třeba memorovat telefonní seznamy, **stačí znát několik klíčových myšlenek a kriticky uvažovat**.

Pro ty, které tato argumentace nepřesvědčí a raději zůstanou při svých konspiračních teoriích a hoaxech: 42 je název knihy, sedm je divů světa. To je dohromady 49. Číslo $49 = 8 + 12 + 9 + 12 + 8$. Vezmeme-li si anglickou abecedu odzadu, 8. písmeno je S, 9. bude R a 12. je O. Pak $8 + 12 + 9 + 12 + 8 = \text{SOROS}$.

Myslíte si, že je to náhoda?

PODĚKOVÁNÍ

Když jsem začal psát tuto knihu pro dceru, ještě jsem netušil, kolik užítku z ní budu mít i já sám. Jednoznačně největší přidanou hodnotou pro mě bylo, že jsem se seznámil s velkým počtem skutečných expertů v oblastech, kde nejsem až tak doma. Jsem jim nesmírně vděčný za to, že si našli čas a energii a poukázali na chyby v mých poznámkách nebo mi poradili, co vynechat nebo přidat. Všechny zbývající omyly v textu jsou samozřejmě moje. Mimochodem, pokud nějakou chybu najdete, klidně napište na ludo@odor.sk.

Rád bych tedy poděkoval následujícím expertům (v abecedním pořadí) a kamarádům:

Miroslav Beblavý, Fedor Blaščák, Katka Boďová, Igor Farkaš, Martin Haluš, Samo Horváth, Rišo Kollár, Martin Mojžiš, Luboš Pástor, Juraj Porubský, Paľo Povala, Samuel Rosa, Livia Rosová, Ivan Sekaj, Martin Šuster, Martin Takáč, Michal Teplan, Ľubomír Tomáška, Roman Vasil, Pavel Zlatoš a Jano Žabka.

Při rozhodování, zda vůbec psát takovou knihu, mi radili Rado Baťo, Tino Čikovský, Lukáš Fila, Jana Kováčová, Robert Mistrík a Fero Múčka.

Děkuji i vydavatelství Denníku N, především editorce Monice Kompaníkové, která strážila srozumitelnost výkladu a čitelnost textu. Bez ní by kniha byla mnohem méně stravitelná. Nerad bych vynechal grafičku Soňu, překladatele Mirka Zelinského a jazykové korektory Ondřeje Horníka a Kateřinu Kotkovou. Shooty opět předvedl, že je na Slovensku fenoménem. Do knihy nakreslil pár nových vtipů (ostatní jsou z trilogie Z nadhledu).

Velký dík patří i mé rodině, která několik let musela trpět čtoucího nebo po večerech do počítače tukanjícího tatínka, a to i na dovolených či pod vánočním stromečkem.